

Tarptautinė konferencija „Europos kvalifikacijų sąrangos sąryšis su pasaulio globalizacija“

Europos Parlamente Briuselyje 2009 m. sausio 29–30 d. vyko tarptautinė konferencija „The European Qualifications Framework Linking to a Globalised World“ („Europos kvalifikacijų sąrangos sąryšis su pasaulio globalizacija“), kurioje dalyvavo Europos Parlamento, Europos Komisijos, kvalifikacijų tarnybų ir kitų institucijų atstovai, kurių veikla vienaip arba kitaip yra susijusi su švietimo sistemos ir kvalifikacijų sąrangos plėtra ne tik Europoje, bet ir visame pasaulyje.

Konferencijos metu buvo aptarta vieningos Europos kvalifikacijų sistemos reikšmė tobulinant mokymosi visą gyvenimą sistemas ir gerinant švietimo bei mokymo kokybę. Šiuo metu laikomasi nuostatos, kad būtina mokytis iš geriausių ne tik Europos, bet ir viso pasaulio nacionalinių kvalifikacijų sistemų pavyzdžių, todėl nemažai dėmesio ir lėšų yra skiriama egzistuojančių ir besikuriančių kvalifikacijų sistemų analizei. Konferencijos metu akcentuota tarptautinės patirties perėmimo svarba kuriant vieningą Europos ir pasaulinę kvalifikacijų sistemą. Šiuo metu nacionalinės kvalifikacijų sistemos kuriamos ir tobulinamos tokiose Europos šalyse kaip Austrija, Belgija, Čekija, Danija, Suomija, Vokietija, Lietuva, Slovėnija, Lenkija ir Portugalija, taip pat kaimyninėse šalyse bei centrinėje Azijoje. Tik keturių Europos šalių – Prancūzijos, Airijos, Maltos ir Jungtinės Karalystės – nacionalinės kvalifikacijų sistemos apima visus Europos kvalifikacijų sąrangos lygmenis.

Europos kvalifikacijų sąrangos kūrimas prasidėjo 2004 metais, o 2008 metais buvo įsteigta Europos kvalifikacijų sąrangos patariamoji grupė iš šalių, dalyvaujančių procese, atstovų. Tais pačiais metais buvo nutarta dėl kriterijų, kurie bus panaudojami nacionalinių kvalifikacijų sistemų suderinimui su Europos kvalifikacijų sąranga. Pirmajame etape iki 2010 metų planuojama užbaigti nacionalinių kvalifikacijų sistemų lygmenų suderinimą su Europos kvalifikacijų sąrangos lygmenimis. Antrajame etape iki 2012 metų planuojama užbaigti visų naujų išduodamų kvalifikacijos pažymėjimų ir diplomų suderinimą su Europos kvalifikacijų sąranga. Europos kvalifikacijų sąrangos esminiai požymiai yra:

- aštuonių lygmenų sistema, kuri yra orientuota į mokymosi rezultatus;
- sistema apjungianti visus mokymosi tipus (formalusis, neformalusis, savišvieta);
- mokymosi rezultatų (žinių, įgūdžių ir kompetencijų) panaudojimas;
- tarpusavyje susieja ir suderina Europos šalių kvalifikacijų sistemas, sąrangas ir lygmenis.

Jens Bjornavold iš Europos profesinio mokymo vystymo centro (CEDEFOP) savo kalboje paminėjo, kad nacionalines kvalifikacijų sistemas, susietas su Europos kvalifikacijų sąranga, kuria ne tik 21 Europos šalis – šiame procese linkusios dalyvauti ir kitos pasaulio šalys, pavyzdžiui, Argentina, kurioje tik apie 39 proc. gyventojų priimami į universitetus, arba Jungtiniai Arabų Emyratai, kur universitetuose kartais su šešiolika studentų dirba apie 80 dėstytojų ir profesorių.

Konferencijoje dalyvavę 58-ių pasaulio šalių atstovai nagrinėjo kvalifikacijų sąrangos privalumus ir trūkumus, buvo bandoma kartu surasti atsakymus į visiems rūpimus klausimus. Konferencijos pranešėjai iš Airijos, Naujosios Zelandijos, Kroatijos, Pietų Afrikos Respublikos, Jungtinių Arabų Emyratų, Urugvajaus, Maroko, Prancūzijos ir t.t. pasidalino savo patirtimi nacionalinių kvalifikacijų sistemų kūrimo ir plėtros klausimais su konferencijos dalyviais. Šiuo metu pasaulio šalių kvalifikacijų sistemos yra skirtinguose vystymosi etapuose, bet iš visų pasisakymų aišku viena – kvalifikacijų sistemos kūrimas ir vystymas yra ilgas ir sudėtingas procesas.

Profesorius Xavier Peter Rodrigues nuomone, Pietų Afrikos Respublikoje sukurta bene geriausia pasaulyje kvalifikacijų sistema. Pasak Shirley Walters, Pietų Afrikos Respublikos

kvalifikacijų sistemos reikšmė ir rezultatai išryškėjo tik po 10 metų kryptingo ir efektyvaus darbo, pasitelkus geriausių šios ir kitų šalių ekspertų pagalbą.

Jean-Mark Kastegon (Castejon) iš Europos mokymo fondo (ETF) savo kalboje atkreipė dėmesį į tai, kad kuriant nacionalinę kvalifikacijų sistemą labai svarbu atsižvelgti į šalies specifiką, nes nei vieno gerai veikiančios sistemos modelio negalima tiesiogiai perkelti į kitą šalį. Šioje srityje didelę reikšmę vaidina šalių valdžios institucijų požiūris į kvalifikacijų sistemos kūrimą ir plėtrą. Tose šalyse, kuriose įdiegta efektyviai veikianti kvalifikacijų sistema, sparčiai gerinama mokymo kokybė ir įgyvendinami mokymosi visą gyvenimą principai. Tokia sistema socialiniams partneriams suteikia galimybę nustatyti darbuotojų kvalifikacijos lygį, geriau aprašyti reikalavimus darbuotojams, įvertinti darbuotojų kompetenciją ir pan. Konferencijos metu buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad kvalifikacijų sistemos kūrimas ir vystymas nebuvo lengvas nei vienoje šalyje, kadangi šis procesas turėjo įtakos esamų institucijų veiklos pasikeitimui ir funkcijų persikirstymui ar naujų atsiradimui, todėl kildavo vienos arba kitos institucijos pasipriešinimas naujovėms. Ir tik institucijų, socialinių partnerių, mokymo įstaigų ir kitų organizacijų gebėjimas bendradarbiauti tarpusavyje pasitikėjimo pagrindais lėmė kvalifikacijų sistemų vystymo sėkmę.

Konferencijos metu buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad globalizacija, technologijų plėtra ir pasikeitimai ekonomikoje turi didelę įtaką Europos vystymuisi. Vykstantys pasikeitimai veda prie žingeidžios visuomenės kūrimo, todėl mokymosi visą gyvenimą idėjos įgyvendinimas yra svarbus kaip niekada anksčiau bei įgauna dar platesnę reikšmę. Mokymasis visą gyvenimą aprėpia formalųjį, neformalųjį mokymąsi ir savišvietą. Šiame kontekste daug dėmesio yra skiriama mokymosi pasiekimams todėl labai svarbus yra socialinių partnerių įtraukimas į profesinių standartų rengimą. Rengiant profesinius standartus turi būti apjungiami švietimo sistemos siekiai ir darbo rinkos keliami reikalavimai darbuotojams.

Nacionalinės kvalifikacijos sistemos Lietuvoje plėtros galimybės:

- nacionalinės kvalifikacijų sistemos įdiegimas padės užtikrinti darbuotojų kvalifikacijų atitiktį darbo rinkos poreikiams;
- nacionalinės kvalifikacijų sistemos, suderintos su Europos kvalifikacijų sąranga, plėtra sudarys sąlygas kvalifikacijų palyginamumui ir pripažinimui tarptautiniu mastu;
- šalyje veikianti vieninga kvalifikacijų sistema didins švietimo sistemų ir institucijų teikiamų kvalifikacijų integralumą, dėl ko padidės darbo jėgos judumas;
- neformaliojo mokymosi ar darbo patirties būdu įgytų kompetencijų pripažinimas leis didinti mokymosi prieinamumą ir galimybes dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese;
- įdiegus kvalifikacijų sistemą pagerės profesinio mokymo kokybė ir patrauklumas.

Tarptautinėje konferencijoje užmegzti nauji kontaktai suteikė galimybę susipažinti su kitų šalių patirtimi, kvalifikacijų sistemų kūrimo silpnosiomis ir stipriosiomis pusėmis bei pristatyti Lietuvos kvalifikacijų sistemos kūrimo raidą.

ESF projektų koordinavimo ir
priežiūros skyriaus vedėjo pavaduotoja
Jūratė Vorobjova